

آشنایی با اداره امور آزمایشگاه های استان یزد

در شماره گذشته ماهنامه تشخیص آزمایشگاهی با اداره امور آزمایشگاه های دانشگاه علوم پزشکی اهواز آشنا شدیم. در این شماره به آشنایی با اداره امور آزمایشگاه های استان یزد اختصاص دارد و سرپرست این اداره میهمان ماست که در ادامه پیشکش خوانندگان محترم می شود.

دکتر رضا منصوری سرپرست اداره امور آزمایشگاه های استان یزد است. وی پزشک و دانش آموخته رشته دکتری تخصصی ایمنی شناسی از دانشگاه علوم پزشکی تهران و همچنین عضو هیات علمی دانشکده پزشکی یزد است که در ادامه این مصاحبه با تجربیات وی و همچنین فعالیت های این اداره آشنا خواهیم شد. در ادامه مصاحبه ما را با دکتر منصوری می خوانید:

✓ اداره امور آزمایشگاه دانشگاه شما زیر نظر ریاست دانشگاه فعالیت دارد یا معاونت؟

زیر نظر معاون درمان فعالیت دارد و خوشبختانه تعامل خوبی با مسوولان درمان دانشگاه برقرار شده است که در همین جا لازم می بینم که از آقای دکتر دهقان معاونت محترم و آقای دکتر زارع مدیر محترم درمان سپاس ویژه ای داشته باشم.

✓ آیا مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه به عهده این اداره است همان طور که مدیریت تجهیزات پزشکی توسط اداره تجهیزات پزشکی صورت می گیرد؟

اداره تجهیزات در این دانشگاه از اداره امور آزمایشگاه ها مستقل بوده ولی تعامل بسیار خوبی بین این دو اداره وجود دارد. به نحوی که خرید تجهیزات آزمایشگاهی با نظر کارشناسی این اداره و هماهنگی ادراه تجهیزات صورت می گیرد.

✓ در آغاز، خواهشمند است در باره ی کارویژه ی اداره امور آزمایشگاه ها توضیح دهید؟

اداره امور آزمایشگاه ها وظیفه صدور و تمدید پروانه های مسوولان فنی و جابجایی آزمایشگاه ها و نظارت بر حسن عملکردها و شکایات احتمالی، انجام ممیزی دوره ای آزمایشگاه ها، آموزش مداوم، تقسیم نیروهای طرح نیروی انسانی، نقل و انتقالات پرسنل آزمایشگاه های دانشگاه و رسیدگی به شکایات احتمالی از آزمایشگاه ها و کنترل کیفی تجهیزات و کیت ها را به عهده دارد. از سال گذشته با اجرای طرح تحول سلامت، رسالت جدیدی تحت عنوان گسترش و تقویت شبکه آزمایشگاهی به عهده این اداره گذاشته شده است. یکی دیگر از عملکردهای این اداره ارائه مشاوره به دیگر معاونت ها است.

استان یزد در حدود ۷۴۴۹۳ کیلومتر مربع وسعت داشته و به تنهایی ۴ و نیم درصد از کل وسعت ایران را در بر می گیرد. در فصول بهار و تابستان، آب و هوای بیش تر مناطق استان، گرم و خشک و در فصول زمستان و پاییز سرد و نسبتاً مرطوب است. در برخی از منابع، بنای اولیه برخی از شهرهای استان را به سلیمان پیامبر، ضحاک، اسکندر مقدونی و ابراهیم پیامبر نسبت داده اند. آثاری چون دست افزارهای به دست آمده از دره های شیرکوه، نگاره های کوه ارنان و سفال های منقوش قلعه میبد نشان دهنده تمرکز مدنیت یزد در گذشته در چهار منطقه استان هستند: مهریز و فهرج، یزد، اشکذر و میبد و اردکان. واژه «یزد» به معنی پاک و مقدس است و شهر یزد نیز به مفهوم شهر خدا و سرزمین مقدس است.

دانشگاه علوم پزشکی یزد

دانشگاه علوم پزشکی یزد از دانشگاه های تیپ یک به عنوان اولین دانشگاه تاسیس شده بعد از انقلاب است. این دانشگاه علاوه بر پذیرش دانشجو در مقطع دکتری حرفه ای و دستیاری تخصصی در اکثر رشته های کارشناسی ارشد پزشکی و بهداشت همچنین دکتری تخصصی پزشکی ملکولی، بیوشیمی بالینی، بیولوژی باروری و... دانشجویی پذیرد. دانشگاه علوم پزشکی یزد قطب درمان مرکز و جنوب کشور بوده و افتخار این را دارد که پاسخگوی هموطنان از اقصی نقاط کشور است. این دانشگاه به عنوان یکی از دانشگاه های درمان ناباروری کشور است.

آزمایشگاه‌های تحت پوشش این معاونت را بازدید و پایش می‌کند و بعد از ارائه گزارش به معاونت درمان و مشورت و هماهنگی با سایر معاونت‌ها، نسبت به نوسازی، جابه‌جایی و یا جایگزینی اقدام لازم را انجام می‌دهیم. بررسی عدم وجود مواد و کیت‌های تاریخ گذشته در آزمایشگاه از خطوط فرمز ما است. در همین راستا به آزمایشگاه‌ها ابلاغ کرده‌ایم تا در صورت داشتن این گونه اقلام با ما هماهنگ کنند تا بر حسب مورد، آنها را به دانشکده‌ها جهت مصارف آموزشی ارسال کنیم و خوشبختانه صرفه‌جویی ارزی خوبی در این زمینه صورت گرفته است.

✓ وضعیت اجرای آزمون‌های کنترل کیفی و کالیبراسیون در مورد تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه چگونه اجرایی شود؟ با توجه به ابعاد حقوقی، دانشگاه راسا مجاز به کالیبراسیون و صدور گواهی نیست، اما می‌توان گواهی‌های کالیبراسیون صادر شده توسط شرکت‌ها را برای ابزار پایه کنترل کرد. علاوه بر الزام شرکت در برنامه کنترل کیفی خارجی به صورت ۳ دوره در سال جهت تمدید پروانه، در سال گذشته آزمایشگاه رفرانس دانشگاه، مرحله اول برنامه کنترل کیفی داخلی استانی را انجام داد و نتایج را بر اساس VIS گزارش دادیم.

دائم مشغول است و چند تن از عزیزان آزمایشگاهی به صورت پاره وقت با رفرانس همکاری دارند.

✓ از فعالیت‌های علمی این اداره برایمان بگویید؟

از سال ۱۳۹۲ سری سمینارهایی تحت عنوان (آزمایشگاه و بالین بیماری‌ها) با همکاری گروه‌های آموزشی پایه و بالینی و با امتیاز بازآموزی برگزار کرده‌ایم و اکثر این سمینارها با پشتیبانی تعدادی از شرکت‌های خوشنام آزمایشگاهی برگزار می‌شود. در همین جا آمادگی خود را در همکاری با تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان مواد و وسایل آزمایشگاهی جهت اجرای هر چه برابتر و باشکوه‌تر این سمینارها اعلام می‌داریم. همچنین هر ماه پیامک‌هایی تحت عنوان پیامک آموزشی از طرف پانل پیامکی معاونت درمان به مسولان فنی و مدیران آزمایشگاهی ارسال می‌کنیم. سال گذشته کارگاه دو روزه کنترل کیفی برای مسولان فنی و مدیران محترم آزمایشگاه‌های استان برگزار کردیم. از دیگر فعالیت‌های این اداره تشویق بیمارستان‌ها به طراحی کاورهای جدید جواب آزمایش با مضامین اهداف طرح تحول سلامت و همچنین نکات علمی است.

✓ نحوه نظارت بر مدیریت نگهداشت تجهیزات آزمایشگاهی در مراکز تابعه به چه صورت است؟

طرح ساماندهی تجهیزات آزمایشگاهی را در دستور کار داریم به این شکل که یکی از کارشناسان مجرب آزمایشگاه طبق برنامه و چک لیست طراحی شده،

✓ آیا اداره امور آزمایشگاه‌ها در سیاست‌گذاری‌های کلان تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه نقش محوری دارد؟

قطعا همینطور است. در دانشگاه ما چون خرید تجهیزات کلیدی آزمایشگاه حتما بایستی به تایید این اداره برسد از سال گذشته بعد از جمع‌آوری اطلاعات درخواست‌های خرید، هر چند ماه یکبار جلسه کارشناسی خرید با حضور شرکت‌های پشتیبان و نمایندگان مراکز آزمایشگاهی و اداره تجهیزات و همچنین کارشناسان با تجربه آزمایشگاه رفرانس برگزار شده و پس از ارائه مستندات طبق چک لیست تنظیم شده توسط این اداره و مقایسه این مستندات، تصمیم مناسب جهت انتخاب نوع و مدل دستگاه به تناسب حجم کاری آزمایشگاه‌ها اتخاذ می‌شود.

✓ چند نفر پرسنل دارید و وظایف هر بخش چیست؟

۳ نفر از پرسنل‌ها دائم و در ممیزی‌ها ۳ نفر از کارشناسان با این اداره همکاری می‌کنند. قصد داریم تعداد ممیزین را حداقل به دو برابر افزایش دهیم. همچنین خوشبختانه آزمایشگاه رفرانس را مجدداً فعال کرده‌ایم که به عنوان یکی از بازوهای علمی اجرایی این اداره است. در این حوزه یکی از کارشناسان با علاقه به عنوان پرسنل

✓ تعامل اداره امور
آزمایشگاه ها با مدیریت
بودجه دانشگاه چگونه
است؟

اولا مشکلات بودجه ای
که در همه جا وجود دارد،
اما با توجه به این که
درمان در اولویت است،
در صورت وجود اعتبار
معمولا مضایقه ای صورت
نمی گیرد. با توجه به
اقتصاد مقاومتی سیاست
خرید تجمیعی تجهیزات
به شرط این که کارشناسی
شده باشد می تواند همراه
با تخفیف های مناسب از
طرف شرکت ها باشد و این
روش در حقیقت همکاری
خوبی با سیستم بودجه ای دانشگاه است.

اتوانالایزر و سل کانتر استان
بیش از ۱۰۰ عدد از هر کدام از
این دستگاه ها موجود است.
در زمینه تجهیزات بخش های
هورمون شناسی، استان داری تعداد
مناسبی از دستگاه های الکتروکمی
و کمی لومینسانس و گاما کانتر
و الیزا ریدراست. تجهیزات فوق
تخصصی تجهیزاتی چون کاپیلاری
الکتروفورز، فلوسیتومتر و... به اندازه
نیاز استان موجود است.

✓ آیا کمبود و ضعفی
در آزمایشگاه های استان در زمینه
اقلام و تجهیزات وجود دارد؟ چه
دستگاه ها و اقلامی؟

فقط تجهیزات HPLC و GC-
MAS را در بخش درمانی استان
نداریم.

همچنین پیشنهاد می کنم در برنامه درسی
دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد
مطالب مربوط به تجهیزات به صورت
عمقی تر و گسترده تر ارائه شود.

✓ وضعیت و امکانات و تجهیزات
آزمایشگاهی در روستاها و شهرهای
دور و نزدیک استان به چه صورت است
و استان از جهت تامین کدام امکانات
تجهیزاتی با مشکل مواجه است؟

نقاط مختلف استان با توجه به شرایط
جغرافیایی و جمعیت تحت پوشش خود،
از امکانات و تجهیزات مناسبی برخوردار
است.

لازم به ذکر است که هیچ آزمایشگاهی
در دنیا وجود ندارد که همه تست های
تشخیصی را انجام دهد. می توان با داشتن
یک سیستم شبکه ای پذیرش و ارسال
نمونه، مراجعات را به حداقل رساند.

✓ استان شما دارای چه تعداد
آزمایشگاه است و پراکندگی آن در شهرها
و روستاهای استان به چه نحو است؟
تمام شهرستان های استان دارای
آزمایشگاه بیمارستانی و آزمایشگاه بهداشتی
و همچنین از آزمایشگاه خصوصی است.
۲۵ آزمایشگاه دولتی و ۳۴ آزمایشگاه
غیر دولتی زیر نظر معاونت درمان است که
البته این آمار جدا از آزمایشگاه های تحت
پوشش معاونت بهداشتی است.

✓ لطفا در خصوص تعداد اقلام
آزمایشگاهی و تجهیزاتی که در استان
شما در حال کار است توضیحاتی
بدهید؟

در زمینه تجهیزات تخصصی همچون

✓ چه چالش هایی برای انجام
منسجم و قدرتمند فرآیندهای مدیریت
تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه وجود
دارد و راهکارهای پیشنهادی چیست؟
یکی از مشکلاتی که در سیستم های
درمانی وجود دارد، خرید نامتناسب
تجهیزات و مواد آزمایشگاهی است
که ناشی از عللی چون کم تجربگی،
رقابت های حرفه ای و دلایل دیگر
است. هر چند در اغلب موارد نیت خیر
دست اندرکاران را نمی توان منکر شد.
در مورد تجهیزات آزمایشگاهی این
نکته نیز وجود دارد که عموما دارای
تکنولوژی بالایی به خصوص در زمینه
الکترونیک و IT است. با توجه به
سرعت پیشرفت تکنولوژی در خرید
بایستی به این نکته توجه شود و هرچه
دقت داشته باشیم بازهم کم است!